

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЧНІЙ ОСВІТІ**Кінаш І.А.****Подільський державний аграрно-технічний університет**

У статті розглядаються основні аспекти використання сучасних інформаційних технологій в освітньому процесі. Охарактеризовані напрямки впровадження інформаційних технологій в економічну освіту. Розглядаються проблеми, які пов'язані з практикою професійної підготовки фахівців економічних спеціальностей. Підкреслюється роль інформаційних технологій у професійній діяльності фахівців економічного профілю.

Ключові слова: *інформаційно-комунікаційні технології, інформаційні системи, професійна підготовка, професійна діяльність, висококваліфікований фахівець, інформаційні освітні технології, програмні засоби.*

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку економіки України, якому притаманні динамізм, ринкова культура, ризик, конкуренція, глобалізація, вимагає підготовки фахівців економічного профілю, здатних розв'язувати не лише першочергові завдання щодо виходу з кризи українського народного господарства, а й зробити можливим прорив держави, щоб зайняти гідне місце у світовому соціально-економічному просторі. Це зумовлює необхідність модернізації професійної підготовки майбутніх економістів, зокрема, змісту вищої економічної освіти, організації дистанційного навчання, підготовки до взаємодії в інформаційному середовищі на основі використання інформаційно-телекомунікаційних технологій, що забезпечує підвищення самоосвітньої активності фахівців, професійний розвиток та саморозвиток. Тому проблема використання інформаційних технологій у вищій економічній освіті є актуальною проблемою сьогодення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноманітні аспекти впровадження інформаційних технологій у навчальний процес започатковано і розвинуто у фундаментальних працях учених: Р. Вільямса, Б. Гершунського, А. Єршова, О. Співаковського, М. Львова Р. Гуревича, Є. Данильчука, Н. Морзе, Л. Положенцева, І. Роберта, О. Філатова, Г. Чусавитина та ін. Наразі особливо актуалізується необхідність удосконалення навчально-виховного процесу підготовки фахівців економічного профілю на основі інформаційних технологій.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Соціально-економічні умови розвитку суспільства на сучасному етапі розширили та ускладнили процес навчання і виховання у вищих навчальних закладах. Головним завданням вищої школи є підготовка фахівців до професійної діяльності в інформаційному просторі сучасного суспільства. Вміння молодого спеціаліста активно використовувати засоби інформаційних та телекомунікаційних технологій входять в поняття компетентності сучасного фахівця економічного профілю. Тому актуальним стало питання про конкурентоздатність підготовлених фахівців, а саме про якість фахової підготовки майбутніх економістів.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз теорії та практики професійної підготовки майбутніх економістів, зокрема, і в умовах дистанційного навчання та подолання низки суперечностей між: нагальною потребою суспільства в конкурентоспроможних фахівцях економічного профілю та рівнем їхньої професійної підготовки; необхідністю формування економічних знань у студентів для підтримки конкурентоспроможності, навичок професійного спілкування, професійної мобільності майбутніх економістів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Освіта багато в чому визначає життя людини, її благополуччя, а головне можливість самореалізації. У новому тисячолітті роль освіти інша, ніж у попередні роки та сторіччя. Необхідність своєчасного і правильного

реагування на виклики епохи вимагає утвердження нової парадигми освіти. На відміну від традиційної освітньої моделі, що базувалась на пріоритеті простого засвоєння і відтворення інформації, головною метою навчання у XXI столітті стає всебічний розвиток людської особистості як рівновеликої цінності. Демократичне спрямування навчання дає людині можливість підготуватися до життя в швидкоплинних змінюваних умовах соціокультурного життя і професійної діяльності [4, с.11].

Ринкові перетворення в Україні, входження її у світову систему економіки вимагають підготовки нової генерації фахівців економічного профілю, які були б здатні розуміти економічні явища і процеси, що відбуваються як на макроекономічному, так і на мікроекономічному рівнях, володіти економічними методами ефективного впливу на розвиток економіки. Це вимагає озброєння викладачів спеціальними вміннями вибирати у кожному конкретному випадку оптимальний варіант побудови навчально-виховного процесу, який би найкоротшим шляхом вів до найбільш ефективного і якісного вирішення поставлених завдань.

Першочерговим завданням є створення системи освіти нового типу, пошук варіантів школи майбутнього, яка базувалась б на сучасних інформаційних технологіях і була здатна, за висловом Томаса Джефферсона, "звільняти, а не підкорювати уми, виховувати людей, які б ставили запитання, а не вузьких бездумних конформістів, прищеплювала б мораль, яка б підкріплювала свободу, а не мораль, яка б задурманювала розум і не давала виходу в життя новим чи альтернативним ідеям" [4, с.12].

Незважаючи на всі труднощі в країні, спостерігається тенденція до створення інформаційного суспільства, впроваджується в життя концепція інформаційної культури з широким використанням сучасних інформаційних технологій в навчальному процесі.

Сьогодні в Україні швидкими темпами здійснюється впровадження комп'ютерної техніки в усі галузі людської діяльності. Особливо активно цей процес реалізується в таких ключових галузях, як освіта, економіка, медицина, промисловість. Комп'ютеризація передбачає формування у фахівців знань і вмінь швидко й правильно отримувати, зберігати, передавати інформацію та раціонально її використовувати. Цьому сприяє процес інформатизації освіти, який являє собою впровадження в заклади системи освіти інформаційних засобів, заснованих на мікропроцесорній техніці, а також інформаційної продукції та педагогічних технологій, які базуються на цих засобах.

Розвиток науки та виробництва призводить до необхідності підвищення вимог до професійної підготовки майбутнього спеціаліста економічного профілю. Це пов'язано з тим, що перехід економіки країни на більш високий рівень, налагодження економічних зв'язків з зарубіжними країнами неможливі без сформованості у суб'єктів цих процесів певного рівня економічної культури. Таким чином, соціально-економічні перетворення в сучасному суспільстві висувають нові завдання перед системою освіти. Серед таких завдань можна виділити такі, як:

- підготовка спеціалістів зі знаннями комп'ютера в галузі своєї професійної діяльності;
- формування інформаційної культури майбутнього фахівця як складової загальної та професійної культури;
- підвищення ефективності і якості професійної підготовки випускників вищих навчальних закладів на базі нових інформаційних технологій навчання.

Розвиток інформаційного суспільства передбачає широке використання інформаційно – комунікаційних технологій в економічній освіті, що визначається рядом факторів:

- впровадження інформаційних технологій в економічну освіту суттєво прискорює передачу знань та накопиченого технологічного та соціального досвіду людства не тільки від покоління до покоління, а й від однієї людини до іншої;
- сучасні інформаційні технології, підвищуючи якість економічної освіти і

навчання, дозволяють фахівцеві успішніше та швидше адаптуватися до навколишнього середовища та соціальних змін, які відбуваються. Це дає змогу кожній людині отримувати необхідні знання як сьогодні, так і в майбутньому;

– активне і ефективне впровадження цих технологій в економічну освіту є важливим фактором створення системи освіти, що відповідає вимогам сучасного інформаційного суспільства і процесу трансформування традиційної системи освіти в нову систему.

Актуальною проблемою сьогодення є розробка таких освітніх технологій, які здатні модернізувати традиційні форми навчання з метою підвищення рівня навчального процесу у вищому навчальному закладі.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій не зводиться до простої заміни "паперових" носіїв інформації електронними. Інформаційно-комунікаційні технології дають можливість поєднувати процеси вивчення, закріплення і контролю засвоєння навчального матеріалу, які за традиційного навчання частіше всього є розірваними. Інформаційні технології дають можливість у більшій мірі індивідуалізувати процес навчання, зменшуючи фронтальні види робіт і збільшуючи частку індивідуально-групових форм і методів навчання. Також інформаційні технології сприяють підвищенню мотивації навчання, розвитку креативного мислення, дозволяють економити навчальний час; інтерактивність і мультимедійна наочність сприяє кращому представленню інформації, відповідно, і кращому засвоєнню знань [8, с. 242].

Серед основних напрямків впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в економічну освіту слід виділити використання засобів інформаційних технологій у якості:

– засобу навчання, який вдосконалює процес викладання та підвищує його ефективність і якість;

– інструменту пізнання оточуючого світу та самопізнання;

– засобу розвитку особистості студента;

– об'єкту вивчення;

– засобу інформаційно-методичного забезпечення та керівництва навчально-виховним процесом;

– засобу комунікації з метою розповсюдження передових педагогічних технологій;

– автоматизації процесів контролю, корекції результатів навчальної діяльності, комп'ютерного педагогічного тестування.

Слід також пам'ятати і про те, що інформаційно-комунікаційні технології не витісняють традиційні методи і прийоми, вони дозволяють наблизити методика навчання до вимог сьогодення. Сьогодні вимоги визначаються соціально-економічними змінами, які відбуваються у суспільстві, науково-технічним прогресом. Ці зміни вимагають постійного задоволення інформаційних потреб.

З цією метою здійснюється розширення використання в освітній галузі нових інформаційних освітніх технологій, які базуються на сучасній комп'ютерній базі, нових інтерактивних методах: комп'ютерні навчальні програми, технічні засоби навчання на базі аудіо-відеотехніки, дистанційні засоби навчання, телеконференції.

У сучасному розумінні інформаційна освітня технологія – це педагогічна технологія, яка використовує спеціальні способи, програмні та технічні засоби (кіно-, відео-, аудіозасоби, комп'ютери, телекомунікаційні мережі) для роботи з інформацією. Інформаційну освітню технологію потрібно сприймати як додаток інформаційних технологій для створення нових можливостей передачі знань (діяльності викладача), сприйняття знань (діяльності студента), оцінки якості знань, всебічного розвитку особистості студента в навчально-виховному процесі [7, с. 15].

Крім того, до засобів інформаційних технологій, які використовуються в освіті, можна віднести локальні обчислювальні мережі, термінальне обладнання, пристрої введення та маніпулювання інформацією, засоби її архівного збереження, сучасні системи зв'язку, штучного інтелекту, програмні комплекси і т.д.

Актуальність інформаційних освітніх технологій зумовлена тим, що вони вдосконалюють систему освіти і роблять ефективнішим навчальний процес.

Сьогодні найбільше розповсюдження отримали комп'ютерні навчальні програми, зокрема, комп'ютерні підручники, діагностично-тестові системи, лабораторні комплекси, експертні системи, бази даних, консультативно-інформаційні системи, прикладні програми, які забезпечують обробку інформації.

Процес отримання знань з дисциплін, які вивчаються студентами економічних спеціальностей можна поділити на основні складові: лекції, практичні, лабораторні заняття, виконання контрольних та курсових робіт, самопідготовка. При цьому, на наш погляд, використання інформаційних освітніх технологій повинно знайти місце на всіх складових даного процесу [9, с. 134].

Усі основні інформаційні технології, що використовуються в процесі викладання можна поділити на три категорії:

- інтерактивні (аудіовізуальні носії);
- комп'ютерне навчання (включаючи засоби мультимедіа);
- засоби телекомунікацій (відеоконференції, форуми).

Розвиток інформаційних та телекомунікаційних технологій дозволяє здійснювати навчальний процес більш наочно. Лекції супроводжуються показом слайдів, що безсумнівно, привертає увагу студентів, лектор, повторюючи представлене на екрані твердження, дає коментарі і роз'яснення, а студент робить потрібні помітки в опорному конспекті. Вміле використання різних методів мультимедійної системи, дозволяє постійно підтримувати увагу слухачів, а також виділяти найбільш суттєві і важливі моменти.

Звичайно, підготовка таких лекцій потребує додаткових затрат часу викладача, проте такі лекції є більш плідними, дозволяють скоротити затрати часу в процесі самої лекції. Сучасні комп'ютерні технології дозволяють швидко вносити зміни та доповнення в розроблений матеріал, навіть в ході самої лекції.

Використання багатофункціонального комплексу технічних засобів під час читання лекції, дозволяє не тільки використовувати завчасно підготовані слайди, але й проводити потрібні розрахунки з використанням спеціальних комп'ютерних програм (наприклад, Excel), навчати роботі з нормативними документами.

Інформаційні та телекомунікаційні технології створюють сприятливі можливості для вдосконалення дистанційної освіти та самостійної підготовки. Маючи навчально-методичний комплекс з дисципліни на CD- чи DVD-носіях (електронний підручник, курс лекцій, практичні чи лабораторні заняття, методичні вказівки по вивченню курсу, довідкова та нормативна література) студент має можливість не тільки глибоко вивчити курс, але й проконтролювати свої знання за допомогою запропонованих тестів.

Студенти широко використовують комп'ютерні технології при написанні рефератів, курсових та дипломних робіт (текстовий редактор Word, програма автоматизації бухгалтерського обліку 1С Бухгалтерія), при виконанні практичних та контрольних завдань з курсів "Математика для економістів", "Статистика" для проведення розрахунків використовуються можливості табличного процесора Excel.

Відео конференції з використання комп'ютерних технологій дають змогу прямого доступу до світових інформаційних ресурсів і дозволяють отримати інтерактивний доступ до віддалених баз даних, інформаційно-довідкових систем, бібліотек при вивченні конкретної дисципліни, отримати консультації провідних фахівців.

Формування самостійної компетентності у студентів вищих навчальних закладів базується на самостійній роботі, зазначимо, що у чинних нормативних документах про вищу школу ця форма організації навчального процесу визначається як основний засіб оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових; якщо раніше самостійна робота все ж поступалась за вагомістю аудиторним заняттям, то в сучасних умовах реформування і модернізації системи організації навчального процесу у вищій школі самостійна робота

визначається одним із пріоритетних чинників формування професійної компетентності, умінь і навичок самостійної навчальної діяльності студентів, необхідних для безперервної освіти і самоосвіти [2, с. 313].

Розглядаючи нові інформаційні технології як засіб оптимізації навчального процесу, потрібно звернути увагу на організацію самостійної та індивідуальної роботи студентів з використанням комп'ютера. Коли студенти використовують комп'ютерну техніку в якості інструмента для розв'язання поставленої навчальної задачі, вони повинні враховувати всі можливі варіанти розв'язання проблемної задачі, вивчати теорію та технологію представлення нової інформації. Даючи студентам самостійне завдання, яке спрямоване на розв'язок реальної ситуації, наприклад, створення системи обліку руху товарів на складі чи грошових коштів у касі, використовуючи можливості табличного процесора Excel, ми залучаємо їх в процес синтезу суб'єктивно нових знань. Це сприяє більш глибокому розумінню та міцному засвоєнню знань, а не тільки запам'ятовуванню отриманої від викладача інформації.

На сучасному етапі вивчення даного навчального матеріалу є неможливим без використання інформаційних технологій. Використання в навчально-виховному процесі комп'ютерної техніки та телекомунікаційних засобів зв'язку з метою раціонального й інтенсивного формування у студентів знань, умінь і навичок, зберігання, передачі та переробки інформації нині здійснюється на основі інформатизації освіти, яка є "невід'ємною складовою інформатизації суспільства, впорядкування, сукупністю взаємопов'язаних організаційно-правових, соціально-економічних, навчально-методичних, науково-технічних, виробничих та управлінських процесів, спрямованих на задоволення освітніх, інформаційних, обчислювальних і телекомунікаційних потреб учасників навчально-виховного процесу і тих, хто цей процес забезпечує" [1, с. 503].

Інформатизація економічної освіти вимагає впровадження у вищу освіту інноваційних змісту, методів, засобів та форм професійної підготовки майбутніх фахівців нової формації, створення потужної інформаційної інфраструктури у вищих навчальних закладах з розвиненим інформаційно-комп'ютерним навчальним середовищем, впровадження Інтернет-технологій, електронного навчання, комунікаційних мереж (глобальних, національних, локальних).

Педагогічна діяльність викладача в умовах впровадження інформаційних технологій в економічну освіту потребує від нього високого рівня інформаційної культури, що передбачає широке використання у навчально-виховному процесі електронного навчання, комп'ютерно-орієнтованих методів, електронних навчальних засобів та дистанційних форм навчання.

Електронне навчання – це інтерактивне навчання, під час якого навчальний матеріал доступний в діалоговому режимі і яке забезпечує автоматичний зворотній зв'язок з навчальною діяльністю студента [10, с. 59].

Сьогодні кваліфікований фахівець зобов'язаний володіти не тільки професійними та загальнокультурними знаннями, але й комп'ютерною та інформаційною культурою, вміти в короткі терміни знаходити та засвоювати потрібну йому інформацію, використовувати отримані знання найбільш вдалим чином. Глибокі перетворення, які визначаються новими технологіями збереження та передачі знань та інформації, обумовлюють необхідність відповідної адаптації до них як світової, так і вітчизняної систем вищої професійної освіти.

Тому в освіті, зокрема, у підготовці фахівців економічного профілю, потрібно орієнтуватися на використання інноваційних технологій, розповсюдження інформації, фінансову взаємодію, розвиток ділової активності. Кваліфікований спеціаліст повинен контролювати інформацію, спрямовувати її на найбільш ефективне використання ресурсів, гнучко та своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища.

Майбутнім фахівцям-економістам на своїх посадах необхідно виконувати наступні, безпосередньо пов'язані з інформаційними технологіями завдання [5, с. 242]:

– збирати, систематизувати й аналізувати інформацію про систему керування будь-яким господарським об'єктом;

- аналізувати виробничо-господарську діяльність, інформаційні зв'язки між адміністративними, виробничими та іншими процесами;
- досліджувати та аналізувати функціонування та інформаційні потреби діючої інформаційної системи і визначати можливості її модернізації;
- аналізувати результати тестування технічних і програмних засобів передавання, оброблення та збереження інформації з подальшим їх використанням для поліпшення роботи інформаційної системи;
- виконувати інформаційно-аналітичну підтримку бізнес-проектів;
- аналізувати діяльність підприємств;
- створювати, використовувати та коригувати бази даних;
- обробляти данні з використанням табличних процесорів та текстових редакторів;
- забезпечувати власні інформаційні потреби.

Для підготовки таких фахівців у навчальному закладі в процесі навчання необхідно застосовувати усі вище зазначені операції у навчальному процесі.

Перед викладачами вищих навчальних закладів стоїть складне завдання навчити майбутнього фахівця раціонально використовувати інформаційно-комунікаційні технології, їх технічні можливості та програмне забезпечення обчислювальної техніки при економічному аналізі, коли в якості первинної інформації потрібно застосовувати численні техніко-економічні і соціальні показники, нормативно-довідкові та інші вхідні данні. Так, наприклад, під час розв'язання завдань із використанням пакету електронних таблиць, по-перше, не губиться алгоритм розв'язку задачі, по-друге, студент звільняється від рутинної роботи з розрахунками, по-третє, навчається використовувати електронні таблиці для розв'язання економічних задач, по-четверте, він економить свій час, і по-п'яте, у процесі навчання формується конкурентоспроможний фахівець з економічних питань.

Нові технології ведуть до зміни робочих місць, зокрема створення автоматизованих робочих місць. Революція в інформаційних технологіях, яка відбувається сьогодні – глобальний процес, що створює нові можливості в професійній діяльності. В сучасних умовах лідируючі позиції можна зайняти тільки за умови широкого використання інформаційних технологій. Прийняття обґрунтованих рішень знаходиться в прямому зв'язку від того, який обсяг інформації надходить та як вона використовується. Для того, щоб використовувати її результативно, потрібно навчитися накопичувати, узагальнювати, оволодівати інформацією як про внутрішнє, так і про зовнішнє по відношенню до організації, підприємства чи установи середовища. Головним завданням є постійна адаптація до динамічного зовнішнього середовища.

Освітній процес повинен передбачати майбутнє, бути свого роду компасом в стихії ринку. Для цього потрібно створити умови, при яких викладач постійно знаходиться в курсі нових наукових досягнень і перспективних технологій, приймає активну участь в розвитку вітчизняної науки. Необхідне оперативне корегування освітніх програм з урахуванням досягнень науки та практики. Необхідно так будувати освітній процес, щоб у студентів формувалися крім конкретних знань і вмінь корисні якості особистості, які дозволяють їм в майбутньому достатньо швидко засвоювати нові знання, нову техніку та технології, а за необхідності – і нові професії. Підвищення якості освіти забезпечується якістю процесу.

Упровадження нових інформаційних технологій в освітній процес дозволяє викладачу та студенту здійснювати швидкий доступ до вітчизняних та зарубіжних джерел інформації, зберігати та перетворювати великі обсяги інформації, підвищувати швидкість її збирання, обробки, моделювати різні процеси та явища, швидко розповсюджувати та впроваджувати результати досліджень у практику [3, с. 23].

Інформаційні технології в навчанні – потужний засіб підвищення продуктивності розумової праці, що дозволить знайти кардинальні рішення багатьох нагальних педагогічних проблем і забезпечити ефективне управління навчальним процесом. Нові технології є тим інструментарієм, що дозволить педагогам якісно змінити методи своєї роботи, повніше

розвивати індивідуальні здібності студентів, посилити міжпредметні зв'язки, диференціацію навчання, здійснювати постійне динамічне поновлення організації навчального процесу.

Педагогічні технології, з застосуванням інформаційних технологій, спрямовані на формування уміння самостійно добувати потрібну інформацію, виділяти проблему і шукати шляхи її раціонального розв'язання. Використані комп'ютерні технології в навчальному процесі – один із способів включення кожного студента в освітню систему в активній позиції, а не в ролі пасивного спостерігача.

Одним із результативних шляхів удосконалення підготовки майбутніх фахівців з економіки є впровадження у навчальний процес інформаційно-комунікаційних технологій, яке вимагає удосконалення усіх компонентів методичної системи навчання (мети навчання, змісту навчання, методів навчання, організаційних форм і засобів навчання) [6, с. 93].

Упровадження у навчальний процес інформаційно-комунікаційних технологій сприяє зростанню рівня інформаційної підготовки майбутніх економістів і тому має багатоаспектний характер і для успішної реалізації потребує узгодженості дій як викладачів дисциплін, пов'язаних із використанням комп'ютерної техніки, так і викладачів профільних предметів, оскільки впровадження інформаційних технологій у процес підготовки фахівців економічного профілю сприяє більш глибокому урахуванню міжпредметних зв'язків, професійній спрямованості навчання, особистісно-орієнтованому підходу до організації навчально-виховного процесу та реалізації ідей диференціації та індивідуалізації навчання.

Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій сприяє повнішому оволодінню студентами системою знань та вмінь, розвиває творчу спрямованість пізнавальної діяльності студентів, допомагає формуванню відповідних професійних і особистісних якостей. При цьому використання засобів інформаційних технологій у навчальному процесі вищого закладу освіти виступає не самоціллю, а педагогічно виправданим підходом, що повинен розглядатися, насамперед, в плані педагогічних переваг порівняно з традиційними технологіями організації роботи як аудиторної, так і самостійної.

Висновки. Упровадження засобів інформаційних технологій у роботу студентів призводить до суттєвої зміни статусу студента в навчальному процесі, який активно вибудовує свій власний навчальний процес, визначає індивідуальну траєкторію в освітньому середовищі, а використання мультимедійних технологій, у тому числі й електронних підручників, забезпечує формування цілісного сприймання і розуміння процесів та явищ на основі широкого залучення банків даних, вільного доступу до інформаційних джерел, обробці великих обсягів інформації; дозволяє самостійно досягати навчальних цілей шляхом візуалізації процесу розв'язання проблеми, оперативного пошуку інформації при вирішенні навчально-пізнавальних завдань, можливості самостійно оцінити оптимальність варіантів їхнього вирішення.

Інформаційні технології є найбільш ефективними, які можуть бути використаними в процесі навчання для передачі знань та забезпечення зворотного зв'язку студента з викладачем. У процесі застосування інформаційних технологій у студентів виробляються і переважають навички самостійної роботи, що відіграє важливу роль для формування майбутнього висококваліфікованого конкурентоспроможного спеціаліста економічного профілю, оскільки в сучасних умовах стрімкого розвитку науки, швидкого оновлення інформації не можна навчити людину на все життя, важливо розвинути в неї інтерес до накопичення знань, до безперервної самоосвіти. Завдання вищого навчального закладу – підготувати майбутнього спеціаліста, готового до постійного професійного зростання, соціальної та фахової мобільності, здатного до саморегуляції в сфері безперервної освіти.

Перспективи подальших розвідок у напрямі дослідження. Ефективність використання інформаційних технологій у навчальному процесі фахівців економічних спеціальностей залежить від професійного застосування комп'ютерної техніки, комплексного використання комп'ютерних технологій, доступності й поступового зростання рівня складності навчальних завдань у роботі та видів технічного забезпечення, оволодіння студентами уміннями і навичками організації навчальної діяльності та вільного

використання засобів інформаційних технологій.

Отже, застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі професійної підготовки майбутніх фахівців економічного профілю в Україні потребує подальшого удосконалення та адаптації до сучасних умов економіки та ринку праці в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Биков В. Ю. Інформатизація загальноосвітньої і професійно-технічної школи України: концептуальні засади і пріоритетні напрями / В. Ю. Биков // Професійна освіта: педагогіка і психологія. Польсько-український журнал. – Ченстохова-Київ, 2003. – Вип. 4. – С.501–514.
2. Бобрицька В. І. Дослідження проблем формування самоосвітньої компетенції у майбутніх вчителів у контексті євроінтеграції / В. І. Бобрицька // Проблема освіти у Польщі та в Україні в контексті процесів глобалізації та євроінтеграції : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. (Київ-Житомир, 22-24 квіт., 2009 р.) / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького, С. Сисоевої. – К. : КІМ, 2009. – С.306–316.
3. Монахов В. М. Что такое новая информационная технология обучения // Математика в школе.– 1990. – №2. – С. 47-52.
4. Ніколаєнко С. М. Стратегія розвитку освіти України: початок ХХІ століття / С. М. Ніколаєнко. – К. : Знання, 2006. – 253 с.
5. Пономаренко В. С. Інформаційні системи і технології в економіці : навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закл. /В.С.Пономаренко, Р.К.Бутова, І.В.Журавльова та ін. – К.:Академія, 2002. – 380 с.
6. Роберт И. В. Информационные технологии в науке и образовании /И.В.Роберт, П.И.Самойленко. – М., 2006. – 178 с.
7. Розина И. Н. Педагогическая коммуникация в электронной образовательной среде: исследовательские и образовательные подходы /И.Н.Розина//Педагогическая информатика. 2004, №1.
8. Ситник В. Ф. Основи інформаційних систем: Навчальний посібник. / Ситник В.Ф. – К.: КНЕУ, 2001. – 420 с.
9. Скарнє О. Модернізація форм і методів навчання студентів у контексті кредитно-модульної системи / О. Скарнє // Вища школа : наук.-практ. видання. – 2006. – №3. – 129 с.
10. Шуневич Б. Теоритичні основи дистанційного навчання : навч. посіб. / Б. Шуневич. – Львів : Вид-во Нац. універ. „Львівська політехніка”, 2006. – 244 с.